

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

Дирекция "Национален фонд"

Изх. № 91-00-649

София, 04.11.2011

МИНИСТЕРСТВО НА РЕГИОНАЛНОТО
РАЗВИТИЕ И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО

ул. „Св. Св. Кирил и Методий“ № 17-19
№ 90-05-3072/08.11.11

ДО

**РЪКОВОДИТЕЛИТЕ НА
УПРАВЛЯВАЩИТЕ ОРГАНИ И
МЕЖДИННИТЕ ЗВЕНА
ПО ОПЕРАТИВНИТЕ ПРОГРАМИ,
ФИНАНСИРАНИ ПО СТРУКТУРНИТЕ И
КОХЕЗИОННИ ФОНДОВЕ НА ЕС:**

**Г-Н ТОМИСЛАВ ДОНЧЕВ
МИНИСТЪР ПО УПРАВЛЕНИЕ НА
СРЕДСТВАТА ОТ ЕС**

**Г-Н ИВАЙЛО МОСКОВСКИ
МИНИСТЪР НА ТРАНСПОРТА,
ИНФОРМАЦИОННИТЕ ТЕХНОЛОГИИ
И СЪОБЩЕНИЯТА**

**Г-Н ЕВГЕНИ АНГЕЛОВ
ЗАМЕСТИК-МИНИСТЪР НА
ИКОНОМИКАТА, ЕНЕРГЕТИКАТА И
ТУРИЗМА**

**Г-ЖА ДЕЯНА КОСТАДИНОВА
ЗАМЕСТИК-МИНИСТЪР НА ТРУДА И
СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА**

✓ **Г-ЖА ДЕНИЦА НИКОЛОВА
ГЛАВЕН ДИРЕКТОР НА ГД
«ПРОГРАМИРАНЕ НА
РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ»
МИНИСТЕРСТВО НА
РЕГИОНАЛНОТО РАЗВИТИЕ И
БЛАГОУСТРОЙСТВОТО**

**Г-ЖА МАЛИНА КРУМОВА
ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
„КОХЕЗИОННА ПОЛИТИКА ЗА
ОКОЛНА СРЕДА”
МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА
СРЕДА И ВОДИТЕ**

**Г-ЖА МОНИКА ДИМИТРОВА
ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
„ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
АДМИНИСТРАТИВЕН КАПАЦИТЕТ”
МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ**

**Г-ЖА ЮЛИЯ МИНЕВА
ГЛАВЕН ДИРЕКТОР НА ГЛАВНА
ДИРЕКЦИЯ “СТРУКТУРНИ ФОНДОВЕ
И МЕЖДУНАРОДНИ
ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПРОГРАМИ”
МИНИСТЕРСТВО НА
ОБРАЗОВАНИЕТО, МЛАДЕЖТА И
НАУКАТА**

**Г-ЖА ЙОАНА ХРИСТОВА
ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ „ФОНДОВЕ
НА ЕС ЗА ОКОЛНА СРЕДА”
МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА
СРЕДА И ВОДИТЕ**

**Г-ЖА КАМЕЛИЯ ЛОЗАНОВА
И.Д. ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР
АГЕНЦИЯ ПО ЗАЕТОСТТА**

**Г-Н ИВАЙЛО ИВАНОВ
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР
АГЕНЦИЯ ЗА СОЦИАЛНО
ПОДПОМАГАНЕ**

**Г-ЖА МАРИЯНА ВЕЛКОВА
ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР
ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ ЗА
НАСЪРЧАВАНЕ НА МАЛКИТЕ И
СРЕДНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ**

ОТНОСНО: Инструкция от Сертифициращия орган във връзка с проекти, генериращи приходи и прилагането на чл. 55 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета от 11 юли 2006 г. по Оперативните програми, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фондове на ЕС (СКФ)

УВАЖАЕМИ ДАМИ И ГОСПОДА,

Специфичните изисквания при идентифициране и управление на проекти, генериращи приходи, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд, през настоящия програмнен период са регулирани с чл. 55 на Регламент (ЕО) № 1083/2006. В съответствие с

чл. 60(а), Управляващите органи следва да гарантират, че този вид операции се изпълняват съгласно приложимите национални и европейски правила, включително тяхното наблюдение и приключване, като в общия случай този процес обхваща периода до 31.03.2017 г., към който момент най-късно следва да бъдат подадени документите към ЕК за съответната оперативна програма, съгласно чл. 89, пар.1, т.а от Регламент (ЕО) № 1083/2006 г.

Отчитайки сложността на въпросите, касаещи този вид проекти, дефинирания широк времеви диапазон, през който следва да бъде осъществявано тяхното наблюдение, допълнителните промени, които настъпиха в текста на чл. 55 на Регламент (ЕО) No 1083/2006, множеството указания и бележки, издадени от Европейската комисия във връзка с него, текстовете от Финансовия регламент, касаещи принципа за добро финансово управление, както и наблюдаваните към момента практики по отделните оперативни програми, Сертифициращият орган идентифицира необходимостта от методическо подпомагане на УО и унифициране на прилагания подход в процеса на верифициране на разходи при този вид проекти, като за целта разработи приложената към настоящето писмо Инструкция.

Инструкцията представя общата логическа рамка по темата с цел създаване на добри практики и усъвършенстване на изградените към момента системи, като в този смисъл Управляващите органи/Междинните звена следва по своя преценка да предприемат необходимите действия за подобряването/надграждането на съществуващите такива за управление и контрол.

Проектът на документа беше предварително съгласуван с Управляващите органи, като направените коментари и бележки са адекватно отразени в текста.

ПРИЛОЖЕНИЕ: *съгласно текста.*

С УВАЖЕНИЕ,

КАРИНА КАРАИВАНОВА
ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
„НАЦИОНАЛЕН ФОНД” И РЪКОВОДИТЕЛ
НА СЕРТИФИЦИРАЩИЯ ОРГАН

ИНСТРУКЦИЯ

във връзка с проекти, генериращи приходи и
прилагането на чл. 55 от Регламент (ЕО) №
1083/2006 на Съвета от 11 юли 2006 г.

СЕРТИФИЦИРАЩ ОРГАН
дирекция „Национален фонд“
Министерство на финансите

---

4 ноември 2011 година

СЪДЪРЖАНИЕ

УВОД.....	3
РАЗДЕЛ I - ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ	4
РАЗДЕЛ II - ОЦЕНКА НА ПРОЕКТА ПО ОТНОШЕНИЕ ПРИЛОЖИМОСТТА НА ЧЛ. 55.....	9
1. Оценка на проекта по отношение наличие на държавна помощ по смисъла на чл. 107 от ДФЕС в контекста на чл 55(6).....	9
2. Оценка на проекта по отношение процеса на генериране на приходи.....	12
3. Оценка на проекта по отношение спазване на установения праг от € 1.000.000.....	13
4. Оценка по отношение устойчивост и дълготрайност на проекта.....	14
РАЗДЕЛ III – НАБЛЮДЕНИЕ И ОТЧИТАНЕ.....	15
ГРУПА А - СЛУЧАИ, НЕПОПАДАЩИ В ОБХВАТА НА ЧЛ. 55 НА РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 1083/2006, НО ПОПАДАЩИ В ОБХВАТА НА ИЗИСКВАНИЯТА НА ФИНАНСОВИЯ РЕГЛАМЕНТ ПО ОТНОШЕНИЕ СПАЗВАНЕТО НА ПРИНЦИПА ЗА ДОБРО ФИНАНСОВО УПРАВЛЕНИЕ.....	15
ГРУПА Б – СЛУЧАИ, ПОПАДАЩИ В ОБХВАТА НА ЧЛ. 55 НА РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 1083/2006.....	17
1. Проекти, попадащи в обхвата на член 55 (2).....	17
2. Проекти, попадащи в обхвата на член 55 (3).....	19
3. Общи положения, касаещи наблюдението и отчитането на проектите, попадащи в обхвата на чл.55.....	20

УВОД

Специфичните изисквания при управлението на проекти, генериращи приходи през програмния период 2007-2013 г., са регулирани с член 55 на Регламент (ЕО) № 1083/2006 ("Общ регламент"). Той определя какво е проект, генериращ приходи, как генерираният приход трябва да бъде взет предвид при изчисляването на допустимите разходи, други изисквания, уреждащи наблюдението на подобен вид проекти и такива, отнасящи се до установени разлики в прогнозните и действителните приходи в края на проекта. Целта на член 55 е да се осигури стабилно и ефикасно използване на бюджета на ЕС чрез избягване на над-финансиране.

От друга страна, в съответствие с чл. 60(а) от Общия регламент, Управляващите органи (УО) следва да гарантират, че операциите се изпълняват в съответствие с приложимите правила на ЕС и национални правила, поради което следва да проверяват всеки проект или група от проекти и установяват дали те попадат в обхвата на изискванията на чл. 55.

С оглед гарантиране на доброто финансово управление, Управляващият орган следва да е въвел задоволителни системи за:

1. идентифициране на проекти, генериращи приходи;
2. правилно изчисляване на "финансовия дефицит" ("funding gap");
3. проследяване на приходите, след приключване на проектите, и
4. правилно отчитане на приходите при приключването на оперативната програма.

Настоящата Инструкция не разглежда въпросите по т. 2, свързани с правилното изчисляване на "финансовия дефицит" ("funding gap"), предвид факта, че те са уредени детайлно както в европейските, така и в националните правила за изпълнение на оперативните програми.

Отчитайки сложността на разглежданата материя, допълнителните промени, които настъпиха в текста на член 55 на Регламент (ЕО) № 1083/2006 ("Общ регламент"), множеството указания и бележки, издадени от Европейската Комисия във връзка с него, текстовете от Финансовия регламент, касаещи принципа за добро финансово управление, приложим и към проектите, генериращи приходи, както и наблюдаваните към момента практики по отделните Оперативни програми, Сертифициращият орган изготви настоящата Инструкция с цел подпомагане на Управляващите органи при съблюдаването на останалите изисквания по т. 1, 3 и 4, и унифициране на прилагания подход в процеса на верифициране на разходи при този вид проекти.

Във връзка с горното, по отношение на проектите, генериращи приходи, настоящата Инструкция разглежда две групи случаи, а именно:

Група А – Случаи, непопадащи в обхвата на чл. 55 на Регламент (ЕО) № 1083/2006;

Група Б - Случаи, попадащи в обхвата на чл. 55 на Регламент (ЕО) № 1083/2006, но попадащи в обхвата на изискванията на Финансовия регламент по отношение спазването на принципа за добро финансово управление (избягване на над-финансиране на проект).

Инструкцията се прилага за всички проекти, генериращи приходи, независимо от това дали са инвестиционни или не, както и при случаите на кръстосано финансиране.

РАЗДЕЛ I - ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Приложимите правила на ЕС и национални правила по отношение на проектите, генериращи приходи, взети предвид при изготвянето на настоящата Инструкция са:

ПРАВИЛА НА ЕС

РЕГЛАМЕНТИ

- член 55 на Регламент 1083/2006, променен с Регламент 1341/2008 и Регламент 539/2010;
- част Е и Н.2 на Анекс XXI от Регламент 1828/2006, променен с Регламент 846/2009;
- Регламент на Съвета № 1605/2002 от 25 юни 2002 година относно финансовия регламент приложим за общия бюджет на Европейските общности (Глава 7 Принцип на доброто финансово управление).

УКАЗАНИЯ НА ЕК

- COCOF 07/0074/09 Revised Guidance Note on Article 55 for ERDF and CF of Council Regulation (EC) № 1083/2006: Revenue-Generating Projects;
- COCOF 08/0012/02 Information note on art. 55 (6) of Regulation (EC) No 1083/2006, final version of 21.10.2008;
- EU Working Paper 4 – Guidance on the methodology for carrying out cost- benefit analysis (the new programming period 2007-2013);
- Commission's cost-benefit analysis guide 2008 – Guide to cost-benefit analysis of investment projects, published by DG Regional policy in 2008

НАЦИОНАЛНИ ПРАВИЛА

- Закон за финансовото управление и контрол в публичния сектор от 10.03.2006 г.;
- ПМС № 62 от 21.03.2007 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по ОП, съфинансирани от СКФ;
- Постановления за приемане на детайлни правила за допустимост на разходите по отделните ОП:
  - ОПОС - ПМС № 249 / 17.10.2007 г.;
  - ОПТ – ПМС № 258 / 24.10.2007 г.;
  - ОПРР – ПМС № 245 / 09.10.2007 г.;
  - ОПРКБИ – ПМС № 236 / 27.09.2007 г.;
  - ОПРЧР – ПМС № 180 / 27.07.2007 г.;
  - ОПАК – ПМС № 231 / 20.09.2007 г.;
  - ОПТП – ПМС № 215/05.09.2007 г.;
- Национални указания за изготвяне на Анализ "Разходи-ползи";
- Указания относно третирането на приходите по проектите, съфинансирани по ОПОС (изготвени от УО);
- Указания на УО на ОПРР във връзка с изпълнението на договори за безвъзмездна финансова помощ по ОПРР.

Актуалните текстове на чл. член 55 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 и на чл. 27 от Регламент на Съвета № 1605/2002 към момента на изготвяне на настоящата Инструкция са:

Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета от 11 юли 2006 година за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) 1260/1999

(изменян с Регламент (ЕО) № 1341/2008 на Съвета от 18 декември 2008 г. и

Регламент (ЕС) № 539/2010 на Европейския Парламент и на Съвета от 16 юни 2010 г.)

(консолидирана версия)

ГЛАВА II

Генериращи приходи проекти

Член 55

Генериращи приходи проекти

1. За целите на настоящия регламент генериращи приходи проекти означава всяка операция, която включва инвестиция в инфраструктура, чието използване подлежи на такси, заплащани директно от ползвателите или всяка операция, която включва продажбата или отдаването под наем на земя или сгради или всяко друго предоставяне на услуги срещу заплащане.

2. Допустимите разходи за генериращи приходи проекти не превишават текущата стойност на инвестиционните разходи, като се извади текущата стойност на нетните приходи от инвестицията за даден референтен период за:

- а) инвестиции в инфраструктура; или
- б) други проекти, когато е възможно да се оценят предварително обективно приходите.

Когато не всички инвестиционни разходи са допустими за съфинансиране, нетните приходи се разпределят пропорционално между допустимите и недопустими части от инвестиционните разходи.

При изчисляването управителният орган взема предвид референтния период, съответстващ на дадената категория инвестиция, категорията проект, обичайно очакваната рентабилност на съответната категория инвестиция, приложимостта на принципа „замърсителят плаща“ и, ако е целесъобразно, съображения за справедливост, свързани с относителния просперитет на съответната държава-членка.

3. Когато обективно не е възможно да се оценят предварително приходите, нетните приходи, генерирани в рамките на пет години след приключването на операцията, се приспадат от декларираните пред Комисията разходи.

4. Когато се установи, че дадена операция е генерирала нетни приходи, които не са били отчетени съгласно параграфи 2 и 3, тези нетни приходи се приспадат от сертифициращия орган най-късно при подаване на документите за оперативната програма, посочена в член 89, параграф 1, буква а). Заявлението за плащане на окончателното салдо се коригира съответно.

5. Параграфи 1—4 от настоящия член се прилагат единствено за операции, които са съфинансирани от ЕФРР или Кохезионния фонд и чиято обща стойност надвишава 1 000 000 EUR.

6. Настоящият член не се прилага за проекти, които се подчиняват на правилата за държавните помощи по смисъла на член 87 от Договора.*

* предишен чл. 87 от Договора за ЕО [понастоящем чл. 107 от Договора за функциониране на ЕС (ДФЕС)]

Регламент на Съвета № 1605/2002 от 25 юни 2002 година относно финансовия регламент приложим за общия бюджет на Европейските общности

Дял II – Бюджетни принципи

ГЛАВА 7

Принцип на добро финансово управление

Член 27

1. Бюджетните кредити се използват при спазване на принципа на добро финансово управление и по-специално при спазване на принципите за икономичност, ефикасност и ефективност.

2. Принципът на икономичност изисква ресурсите, използвани от институцията за осъществяване на своите дейности, да се предоставят своевременно, в подходящо количество и качество и при най-добра цена.

Принципът на ефикасност се отнася до най-доброто съотношение между използваните ресурси и получените резултати.

Принципът на ефективност се отнася до осъществяването на набелязаните конкретни цели и постигането на планираните резултати.

3. За всички области на дейност, обхванати от бюджета, се набелязват цели, които са конкретни, измерими, достижими, актуални и планирани със срокове. Осъществяването на тези цели се проследява чрез показатели за постигнатото по всяка от дейностите, като органите, които администрират разходите предоставят информация на бюджетния орган. Тази информация, както е посочено в член 33, параграф 2, буква г), се предоставя ежегодно и най-късно в документите, приложени към предварителния проектобюджет.

4. С цел да се усъвършенства механизмът на вземане на решения, институциите провеждат както предварителни, така и последващи оценки съобразно насоките, предоставени от Комисията. Тези оценки се прилагат за всички програми и дейности, при които има значителни разходи, като резултатите от оценките се разпространяват до органите, които администрират разходите, до законодателните и до бюджетните органи.

Дял IV Изпълнение на бюджета

Глава I

Общи разпоредби

член 48 (2)

(....)

2. Държавите-членки сътрудничат на Комисията за усвояване на бюджетните кредити в съответствие с принципа на добро финансово управление.

При подготовката на проект, а също така и в процеса на верифициране на разходите във връзка с него, трябва да се има предвид дали той се засяга от описаните по-горе правила на ЕС и национални правила.

При разглеждането на конкретен проект (отчитайки, че някои сложни проекти могат да включват повече от една от изброените по-долу хипотези, при които случаи, разходите и приходите за отделните дейности трябва да бъдат разграничавани и разглеждани поотделно), дейностите трябва да бъдат обособени на такива, които:

- не генерират приходи;
- се подчиняват на правилата за държавните помощи по смисъла на чл. 107 от ДФЕС, които също няма да бъдат засегнати от член 55, предвид изключението в параграф 6 от него;

Тези случаи не попадат в обхвата на настоящата инструкция. (При първия случай, липсват приходи, а при втория, дори ако такива има, но се подчиняват на правилата за държавни помощи – нетните приходи не се изисква да бъдат приспадани от верифицираните разходи).

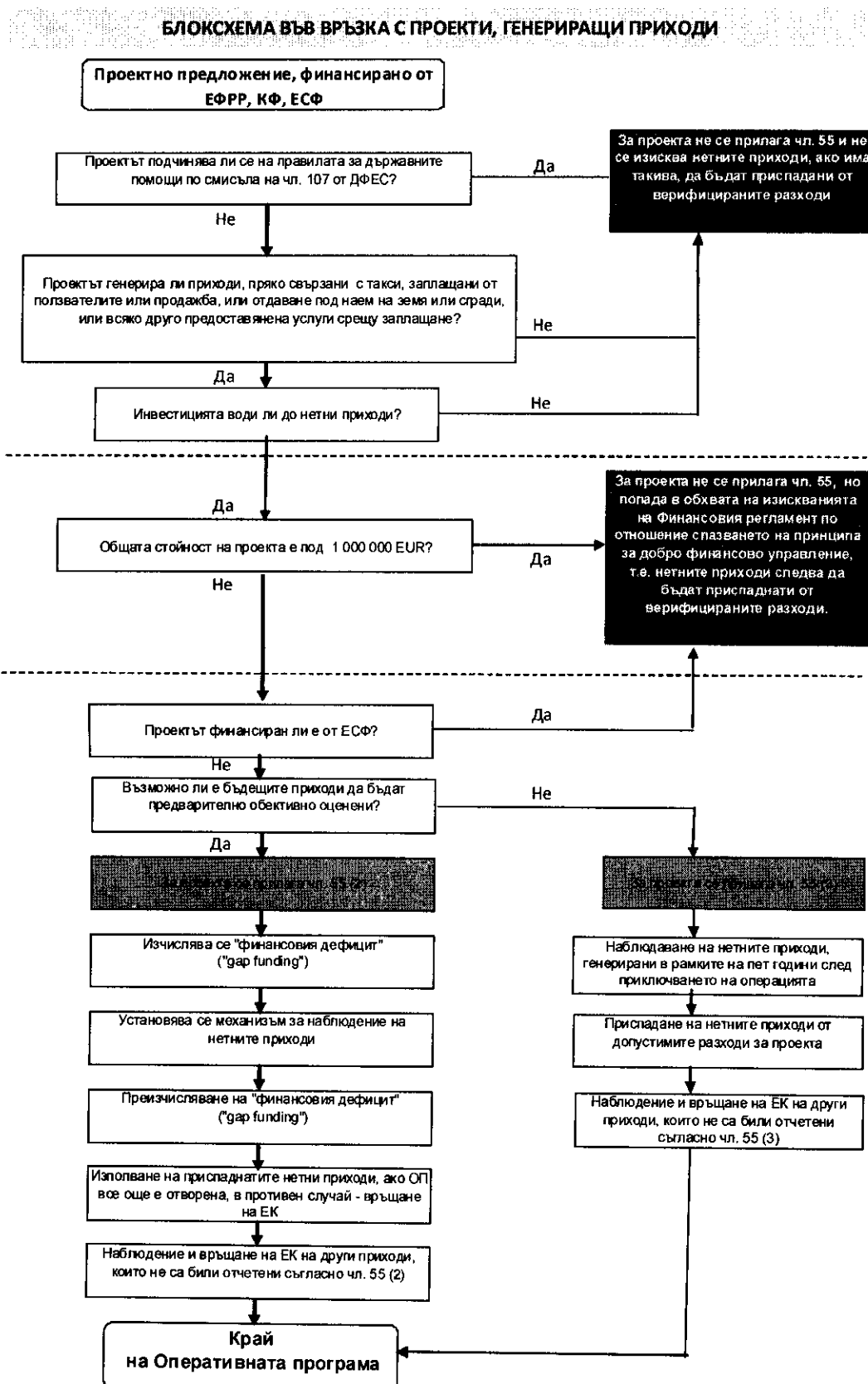
- ще генерират приходи, не са държавна помощ и не отговарят на изискванията на чл. 55;

Група А – Случаи, непопадащи в обхвата на чл. 55 на Регламент (ЕО) № 1083/2006, но попадащи в обхвата на изискванията на Финансовия регламент по отношение спазването на принципа за добро финансово управление (избягване на надфинансиране на проект).

- ще генерират приходи, не са държавна помощ и отговарят на изискванията на чл. 55 (5).

Група Б – Случаи, попадащи в обхвата на чл. 55 на Регламент (ЕО) № 1083/2006.

Представената по-долу Блоксхема улеснява идентифицирането на проектите, генериращи приходи, и е подробно обяснена в изложението на документа:

РАЗДЕЛ II - ОЦЕНКА НА ПРОЕКТА ПО ОТНОШЕНИЕ ПРИЛОЖИМОСТТА НА ЧЛ. 55

1. Оценка на проекта по отношение наличие на държавна помощ по смисъла на чл. 107 от ДФЕС в контекста на чл. 55(6)

При оценката на проект по отношение наличие на държавна помощ в контекста на чл. 55(6), освен общите положения, касаещи държавните помощи, следва да се имат предвид и определени специфики, които са описани по-долу.

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Член 55(6) изключва "проекти, които се подчиняват на правилата за държавните помощи по смисъла на чл. 107 от ДФЕС", от прилагането на правилата, установени в член 55(1) до (5), т.е. ако има наличие на държавна помощ, не се прави приспадане на нетни приходи. Причината за това изключване е, че правилата за държавните помощи относно публичното финансиране на един проект или група проекти имат специфични цели, различни от посочените в член 55.

Във връзка с това всеки проект трябва да се разглежда от Управляващия орган отделно в зависимост от неговите особености.

Например, някои сложни проекти биха могли да включват компоненти, които попадат в рамките на регламенти за групово освобождаване, както и други компоненти, които нямат отношение към държавните помощи. Например, когато даден проект обхваща части, които ще генерират приходи, но някои от тях изпълняват, а други не изпълняват четирите критерия от теста по чл. 107 (1), проектът ще трябва да бъде условно разделен. В тези случаи трябва да се извърши оценка на генерираните приходи

КОМЕНТАР

Наличие на държавна помощ

Изразът в член 55(6): "проекти, които се подчиняват на правилата за държавните помощи по смисъла на чл. 87 от ДЕО" (понастоящем чл. 107 от ДФЕС) касае проекти, които включват държавна помощ в рамките на определението, посочено в член 87 (1) от ДЕО.

Според Договора за ЕО и съдебната практика на ЕС, има наличие на държавна помощ по смисъла на член 87 (1), когато:

- (а) е налице намеса (помощ) от страна на държавата или чрез ресурси на държава-членка под каквато и да е форма;
- (б) намесата дава икономическо предимство на дадено предприятие-получател на помощта;
- (в) помощта нарушава или заплашва да наруши конкуренцията на общия пазар; и
- (г) подпомагането вероятно ще засегне търговията между държавите-членки.

(Заб. – това е т.н. „тест за наличие на държавна помощ“)

Всяко публично подпомагане, включително принос от Структурните фондове или Кохезионния фонд, което участва във финансирането на проект, генериращ приходи, ще се счита за държавна помощ, ако са изпълнени условията на член 107 (1) от ДФЕС.

за тези части, които не са освободени по силата на член 55 (6). Тази оценка ще трябва да бъде извършена в съответствие с членове 55 (2) или 55 (3).

Допълнително, фактът, че даден проект е допустим в рамките на една схема за помощ (например, че се намира в район, обхванат от схемата за помощ), не е достатъчно основание за прилагането на член 55(6). Проектът трябва да е част от схема за помощ и да получава финансова подкрепа в рамките на тази схема.

Отговорността за спазване на съответствието на операциите с приложимите правила на ЕС носят Управляващите органи (член 60.а. от Общия регламент) и следователно те трябва да проучват всеки проект или група проекти, за да установят дали проекта/-ите биха могли да доведат до държавна помощ по смисъла на член 107 (1) от ДФЕС или дали параграфи 1 до 5 от член 55 се прилагат.

Въпросът за наличие на държавна помощ се явява в момента на предоставяне на публично финансиране на едно предприятие (или група предприятия), извършващо стопанска дейност на пазара; когато няма трансфер на държавни средства към дадено предприятие, очевидно няма наличие на държавна помощ. В случаите, когато бенефициенти по програми, финансирани от ЕС, са представители на централната власт, местното самоуправление и второстепенни разпоредители с бюджетни кредити, правилата за държавните помощи не са приложими спрямо тях дотолкова, доколкото те не извършват стопанска дейност и нямат право да формират печалба. Ако посочените органи в последствие ще разходват средства, с избор на изпълнител, подизпълнител, действия в партньорство, възлагане на присъщи дейности и т.н., тези действия следва да бъдат извършвани на основа на открити, прозрачни и недискриминационни процедури, при нормални пазарни условия и провеждане на процедура за възлагане на обществени поръчки. Въпроси относно наличие на държавна помощ могат да възникнат на по-късен етап, ако държавата реши да прехвърли собствеността, ползването ѝ или икономическата дейност с цел реализиране на печалба от съ-финансираните активи или на части от тях на дадено предприятие или група от предприятия. Това може да е от значение за целите на член 55 само до степен, до която такива договорености се извършват в обхвата на съ-финансираната операция, например - при предоставянето от държавата на водна инфраструктура (изградената с публични средства) за ползване от ВиК или асоциации, следва да се спазват правилата за държавна помощ.

СПЕЦИФИКИ

- В случай на услуги от общ икономически интерес, със своето решение по делото Altmark (Case C-280/00, 24.07.2003) Съдът на ЕО е постановил, че компенсацията за обществена услуга не представлява държавна помощ по смисъла на чл. 87 от ДЕО, при условие че са изпълнени четири кумулативни критерия, както следва:
  1. предприятието-получател действително трябва да е носител на ясно дефинирани задължения за услуги от обществен интерес;
  2. параметрите, въз основа, на която е изчислена компенсацията, са били установени предварително, обективно и прозрачно;
  3. компенсацията не надвишава това, което е необходимо за покриване на всички или на част от разходите, направени при изпълнение на задължението за обществена услуга, включително и разумна печалба, и
  4. ако не е използвана процедура за обществени поръчки за избиране на доставчика на услуги и на условията за доставка на услуги, размерът на компенсацията е определен на база на

анализ на разходите, които едно типично предприятие би направило при изпълнение на тези задължения.

Когато тези четири критерия са изпълнени, компенсацията за обществена услуга не представлява държавна помощ, следователно параграфите от 1 до 5 на член 55 се прилагат. Ако държавите-членки не удовлетворяват тези критерии и ако общите критерии (от т.н. „тест за наличие на държавна помощ“) за приложимост на член 107(1) от ДФЕС са изпълнени, компенсацията за обществена услуга представлява държавна помощ, която е предмет на членове 73, 86, 87 и 88 от ДЕО (понастоящем 93, 106, 107 и 108 от ДФЕС). Следователно, в тези случаи се прилага член 55(6).

- За целите на чл. 55(6), операциите, свързани с получаване на минимална помощ (в съответствие с условията на Регламент 1998/2006), трябва да се считат за "проекти, предмет на правилата за държавните помощи по смисъла на член 87 от ДЕО", въпреки, че минималната помощ не е обект на член 87 от ДЕО (понастоящем член 107 от ДФЕС).

2. Оценка на проекта по отношение на процеса на генериране на приходи

Когато в контекста на чл. 55 се говори за "нетни приходи", би следвало отново да се имат предвид определени специфики, и в този смисъл тяхното правилно разбиране, включително и тези на понятието "приход", е от фундаментално значение за правилното практическо прилагане на чл. 55.

СПЕЦИФИКИ

- "нетните приходи" се базират единствено на парични потоци, представляващи приходи, директно заплащани от потребителите за стоки и/или предоставяни услуги в рамките на проекта, като приходи от такси, заплащани директно от потребителите за използване на инфраструктурата, продажба или отдаване под наем на земя или сгради, или плащания за услуги;
- "нетните приходи" се изчисляват за проекта, който се финансира, а не за цялостната стопанска дейност на бенефициента;
- смисълът, който се влага в понятието "нетни приходи", се различава от счетоводното понятие за приход, предвид изключването на определени пера (напр. амортизация);
- Най-общо, "нетни приходи" се базират на прогнозна стойност на такива приходи за бъдещ период, излизащ извън периода за изпълнение на проекта.

Отчитайки горното, би могло да се даде следната дефиниция на понятието "нетни приходи" в контекста на чл. 55:

ОПРЕДЕЛЕНИЕ "НЕТНИ ПРИХОДИ"

*Нетни приходи = Приходи – Оперативни разходи,
където*

Приходи са парични потоци, формирани чрез директното заплащане от потребителите на стоки и/или предоставяни услуги в рамките на проекта, като приходи от такси, заплащани директно от потребителите за използване на инфраструктурата, продажба или отдаване под наем на земя или сгради, или плащания за услуги;

Изключение:

Други парични потоци, като например частни и публичните финансови вноски и / или финансови ползи, които не произтичат от тарифи, тол такси, наеми или всяка друга форма на такса, пряко заплащана от потребителите, не могат да бъдат включвани при изчисляването на приходите от проекта.

Оперативните разходи, които трябва да бъдат взети под внимание, трябва да включват текущите разходи за управление (напр. за персонал, суровини, енергийни разходи), разходите за поддръжка и разходите за подмяна на краткотрайно оборудване по проекта.

Изключение:

Финансови разходи, като например лихви и амортизационни разходи и др. се изключват.

3. Оценка на проекта по отношение спазване на установения праг от € 1.000.000

Член 55 (5) предвижда праг за съответствие с разпоредбите на член 55 (2) до 55 (4).

Европейската Комисия измени първоначалния текст на член 55 (5) (Регламент (ЕО) № 1341/2008), като след промяната, член 55 се прилага за операции, чиято обща стойност е по-голяма от € 1 000 000.

Управляващите органи и бенефициентите трябва да обърнат специално внимание при оценката на "общата стойност" на операциите. Увеличение на разходите в процеса на изпълнение на операцията могат да доведат до това, че общата ѝ стойност да премине прага от € 1 000 000, в който случай изискванията на член 55 (2) - (4) стават приложими.

Ето защо, при преценката с цел намаляване на тази несигурност, ЕК насърчава Управляващите органи да вземат под внимание потенциалните колебания относно "общата стойност" и да прилагат изискванията, посочени в член 55 (2) - (4) по отношение на проекти чиято "обща стойност" е близо до прага от € 1 000 000.

КОМЕНТАР 1

Актуализиран текст на Член 55 (5):

"Параграфи 1—4 от настоящия член се прилагат единствено за операции, които са съфинансирани от ЕФРР или Кохезионния фонд и чиято обща стойност надвишава 1 000 000 EUR".

Следва да се има предвид, че понятието "обща стойност" трябва да бъде разбърнато като "Общ размер на инвестиционните разходи" в контекста на чл. 55 (2), т.е. включващо допустими и недопустими разходи.

Изменението на член 55 (5) от Регламент (ЕО) № 1083/2006 е направено с Регламент (ЕО) № 1341/2008 на Съвета от 18 декември 2008 г. Изменението на член 55 (5) се прилага с обратна сила, считана от 1 август 2006 г. за всички операции, получаващи помощ от Структурните фондове или от Кохезионния фонд в рамките на програмния период 2007-2013, с цел избягване на два различни набора от правила по време на един и същ програмнен период.

За да се гарантира еднакво третиране на всички бенефициенти, въздействието на извършените законодателни промени върху вече сключени договори или споразумения за безвъзмездна помощ, следва да бъде преразгледано от Управляващите органи с оглед привеждането на такива договори и споразумения, в съответствие с изменението, въведено с Регламент (ЕО) № 1341/2008 на Съвета. Ако Управляващият орган предприеме такъв преглед, той трябва да се прилага по съгласуван начин, като се прегледат както обявените нови схеми, а така също и затворените такива.

Управляващите органи могат, обаче, да решат да не извършват такова преразглеждане, ако искат да запазят по-строгата стара система, предлагаща праг от € 200 000, предвид това, че нейното приложение вече е започнало.

4. Оценка по отношение устойчивост и дълготрайност на проекта

Друг важен фактор е необходимостта от оценка на устойчивостта и дълготрайността на проекта и /или на неговите компоненти/ с цел съобразяване с чл. 57 на Регламент 1083/2006.

Член 57 допълва целите на член 55. И двата члена от Регламент 1083/2006 се стремят да предотвратят получаването от бенефициента на неполагаща се облага от проекта и да гарантират, че инвестициите, съ-финансирани от ЕФРР и КФ, са устойчиви.

Не би следвало да има проекти, при които нетните приходи са отрицателни, тъй като тези проекти няма да могат да покажат, че отговарят на изискванията за устойчивост и дълготрайност на операциите съгласно член 57.

В съответствие с изискванията на чл. 57, даден проект, финансиран от ЕФРР и КФ, запазва приноса от фондовете само, ако в рамките на пет години след неговото приключване, проектът не претърпи значително изменение, което произтича от промяна:

- в характера на собствеността на елемент от инфраструктурата или от прекратяването на производствена дейност или
- условията на изпълнение на операцията или породни за дадено предприятие или публична организация недължими предимства.

Следва да се има предвид, че член 57 е променен с Регламент 539/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 16 юни 2010 година. В общия случай след промяната, приносът от Европейският социален фонд не попада в обхвата на този член. За дейности, попадащи в обхвата на помощта от ЕСФ, се счита, че не са запазили приноса единствено когато за тях съществува задължение за поддържане на инвестицията съгласно приложимите правила за държавни помощи по смисъла на член 107 от ДФЕС и когато претърпят значително изменение в резултат на прекратяването на производствената дейност в рамките на срока, определен в тези правила.

РАЗДЕЛ III – НАБЛЮДЕНИЕ И ОТЧИТАНЕ

С цел прилагане разпоредбите на член 55 (2), (3) и (4), както и тези на Финансовия регламент, Управляващите органи следва достатъчно рано да създадат правила и процедури, в т.ч. контролни листа, за мониторинг на приходите, отчитайки крайния срок за приспадане от Сертифициращия орган на нетните приходи и подаване на Документите по точка (а) на член 89, параграф 1 за Оперативната програма (31.03.2017).

В интерес на Управляващия орган е създаването на ефективна система за мониторинг на проекти, генериращи приходи. Изградените системи следва да гарантират, че в случаите на приспадане на нетни приходи от верифицирани разходи по проекти, които са приключили преди края на Оперативната програма, приспаднатите средства е възможно повторно да бъдат използвани за финансиране на нови проекти.

Изграждането на системите за наблюдение при всички случаи следва да бъде решение на Управляващите органи.

Системата за наблюдение, която трябва да бъде въведена от УО, следва да е ефективна, но същевременно и съпоставима към характера на наблюдаваните проекти, като съответните мерки трябва да се базират на обективни съображения, основните от които са общата стойност на проектите, генериращи приходи, свързаните с това рискове, както и опит на бенефициента.

Ключово изискване е способността да се идентифицират отклоненията в приходите своевременно, което да позволи предприемането на своевременно коригиращи действия.

ГРУПА А - СЛУЧАИ, НЕПОПАДАЩИ В ОБХВАТА НА ЧЛ. 55 НА РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 1083/2006, НО ПОПАДАЩИ В ОБХВАТА НА ИЗИСКВАНИЯТА НА ФИНАНСОВИЯ РЕГЛАМЕНТ ПО ОТНОШЕНИЕ СПАЗВАНЕТО НА ПРИНЦИПА ЗА ДОБРО ФИНАНСОВО УПРАВЛЕНИЕ

За операциите, съфинансирани от ЕФРР, КФ и ЕСФ, които генерират приходи извън обхвата на член 55, държавите-членки имат отговорност да определят как да ги третират, като се вземе предвид принципа на доброто финансово управление (член 27 на Регламент на Съвета № 1605/2002).

Във връзка с горното, дори и при случаите, непопадащи в обхвата на чл. 55 от Регламент (ЕО) 1083/2006, УО следва да не допуска над-финансиране (over financing).

Риск от над-финансиране

Риск от над-финансиране съществува в случай, че "нетните приходи" от дадена операция са положителни. Тази възможност следва да бъде съблюдавана по време на мониторинговия период. Периодът на наблюдение продължава и след приключване на проекта в случаите, при които в договорите за предоставяне на БФП са заложили ангажименти за последваща устойчивост и/или съхраняване и използване по предназначение на закупеното по проекта оборудване.

В случай, че приходите по даден проект не надвишават размера на оперативните разходи, не следва да се прави корекция на размера на верифицираните разходи.

Пример:

По проект, съфинансиран от ЕСФ, е предвидено отпечатване на книга за слепи хора и безвъзмездното ѝ раздаване в хода на изпълнение на проекта. След приключването на проекта, с цел осигуряване на устойчивост, книгата е преиздадена и е поставена цена. В този случай, ако бъдещите приходи от продажби надвишават оперативните разходи за отпечатване на книгата, "нетните приходи" следва да бъдат приспаднати от вече верифицираните разходи.

ГРУПА Б – СЛУЧАИ, ПОПАДАЩИ В ОБХВАТА НА ЧЛ. 55 НА РЕГЛАМЕНТ (ЕО) № 1083/2006

Обобщение на приложението на чл. 55 (2), 55 (3) и 55(4) е представено в следващата таблица:

Преглед на приложението на чл. 55			
Член 55 (2)	Член 55 (3)	Член 55(4)	
Прилага се по отношение на проекти, за които приходите могат предварително да бъдат обективно оценени	Прилага се по отношение на проекти, за които приходите не могат предварително обективно да бъдат оценени	Прилага се по отношение и на двата случая чл. 55 (2) и чл. 55 (3)	
Прилага се методът за изчисляване на "финансовия дефицит"	Не се прилага методът за изчисляване на "финансовия дефицит"		
Прилага се до крайната дата на допустимия за Оперативната програма период 31.12.2015	Прилага се най-късно към момента на подаване на документите по точка (а) на член 89 (1) от Регламент (ЕО) № 1083/2006 за оперативната програма, т.е. 31.03.2017 г.	Прилага се най-късно към момента на подаване на документите по точка (а) на член 89 (1) от Регламент (ЕО) № 1083/2006 за оперативната програма, т.е. 31.03.2017 г.	
Възможни са реалокации/промени в размера на БФП	Извършват се приспадания на нетни приходи (Deductions) от вече сертифицирани разходи към ЕК	Извършват се приспадания на нетни приходи (Deductions) на ниво проект от вече сертифицирани разходи към ЕК	

1. Наблюдение и отчитане при проекти, попадащи в обхвата на член 55 (2)

За проекти, попадащи в обхвата на член 55 (2), приходите могат да бъдат предварително обективно оценени и за тях се прилага метода на "финансовия дефицит". Техниката за изчисляване на "финансовия дефицит" не е предмет на настоящата Инstrukция, но УО следва да е въвел задоволителни системи за гарантиране на неговото правилното изчисляване преди одобрението на проекта.

След предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на бенефициент във връзка с проект, попадащ в обхвата на член 55 (2), УО следва да осигури система за неговото наблюдение и отчитане, която да включва следните минимални елементи:

- **1.1. В хода на изпълнение на проекта преди неговото приключване:** регулярен преглед (минимум веднъж годишно) на нормативни и административни правила, регулиращи размера на очакваните приходи по проекта. При значителна промяна в условията на изпълнение на проекта (в общия случай над 10 %), УО следва да извърши преизчисляване на "финансовия дефицит" и коригира размера на БФП.

За проекти, попадащи в обхвата на член 55 (2), приспадане на нетни приходи по смисъла на член 55 (4) се изисква, когато се установи, че:

(а) някои нови видове източници на приходи, които са генерирани от проекта, не са били взети предвид при изчисляването на "финансовия дефицит" и/или нови източници на приходи са се

появявали след изчисляването на "финансовия дефицит" (напр. път без "тол-такса", за който "тол-такса" започва да се начислява на по-късен етап). Допълнително, ако проектът генерира приходи от вече взети предвид източници на приходи, този приход може да се окаже, че е по-висок или по-нисък от прогнозираното, но това не би изисквало пълно преизчисляване на "финансовия дефицит" (освен ако той умишлено не е бил занижен, което представлява нередност);

(б) налице са промени в политиката на тарифите, което поставя под въпрос увереността, която може да се има по отношение изчисляването на "финансовия дефицит".

Във всеки случай, промени в търсенето или други външни икономически фактори (като например непредвидима инфлация) няма да бъдат свързани с неадекватно прилагане на метода на "финансовия дефицит" и следователно не изискват приспадане.

По отношение на проектите, попадащи в обхвата на член 55 (2), допълнително предвидените хипотези за наблюдение и отчитане, предвидени в член 55 (4), се отнасят само до такива проекти, при които има допълнителни нови категории приходи, водещи като резултат до "нетни приходи" поради промени в тарифната политика или източници на приходи, които първоначално не са взети предвид.

Примерна таблица с причини, които могат да доведат до необходимост от промяна на размера на БФП, са представени по-долу:

Необходимо	Не е необходимо
Нови източници на финансиране, които не са били взети на предходен етап	Промени в търсенето
Промени в тарифните политики	Външни фактори (например непредвидима инфлация)

- **1.2. При приключване на проекта:** цялостен преглед на анализа, послужил за основание за определяне на "финансовия дефицит", в резултат на което може да се извърши преизчисляване на "финансовия дефицит" и коригиране на размера на БФП.
- **1.3. След приключване на проекта:** регулярен преглед на нормативни и административни правила, влияещи върху размера на действителните приходи и разходи свързани с проекта. При установяване на неотчетени нетни приходи, същите следва да бъдат приспаднати от УО от следващ Доклад по сертификация и Декларация за допустимите разходи, но не по-късно от подаване на окончателния Доклад по сертификация и Декларация за допустимите разходи.

Следва да се има предвид, обаче, че ако се установи системно занижаване на приходите с цел максимизиране размера на отпусната БФП за даден проект, това представлява сигнал за нередност и/или пропуск във функциониране на системите за управление и контрол на съответния УО.

Проекти, попадащи в обхвата на член 55(2), могат да бъдат предлагани за частично приключване, ако Управляващият орган е предприел необходимите стъпки за изключване на риска от преизчисляването на "финансовия дефицит" по тези проекти.

2. Наблюдение и отчитане при проекти, попадащи в обхвата на член 55 (3)

Съгласно член 55 (3) за проекти, за които обективно не е възможно приходите, които ще бъдат генерирани, да бъдат изчислени предварително с разумна степен на увереност, съществува опция изчисляването на нетните приходи да се отложи след приключването на проекта (но преди приключване на програма), в който момент трябва да бъдат направени необходимите възстановявания. Член 55 (3) изисква "нетните приходи, генерирани в рамките на пет години след приключването на операцията, да се приспадат от декларираните от Сертифициращия орган разходи пред Европейската Комисията".

Необходимите приспадания на генерираните "нетни приходи" трябва да бъдат направени от Сертифициращия орган пред ЕК най-късно при подаване на документите за оперативната програма по точка (а) на член 89 (1) от Регламент (ЕО) № 1083/2006, т.е. до 31.03.2017 година. Това изискване е залегнало в последните изменения в член 55 (4).

Списък на типични примери, попадащи в обхвата на член 55(3), както и допълнителни насоки във връзка с това, са представени в Анекс II към Revised Guidance Note on Article 55 for ERDF and CF of Council Regulation (EC) No 1083/2006: Revenue-Generating Projects.

Проекти, попадащи в обхвата на чл. 55 (3), не могат да бъдат включвани в частично приключване съгласно чл. 88 на Регламент 1083/2006.

3. Общи положения, касаещи наблюдението и отчитането на проекти, попадащи в обхвата на чл.55

Изискванията за осъществяване на наблюдението на проектите, попадащи в обхвата на чл. 55 поставя въпроси относно:

- момента, от който започва да тече петгодишния период, отчитайки разликите между инвестиционните и другите видове проекти, генериращи приходи; и
- начина, по който точно следва да се подходи при приспадането на всички генерирани приходи.

➤ Момент, от който започва да тече петгодишният период за наблюдение

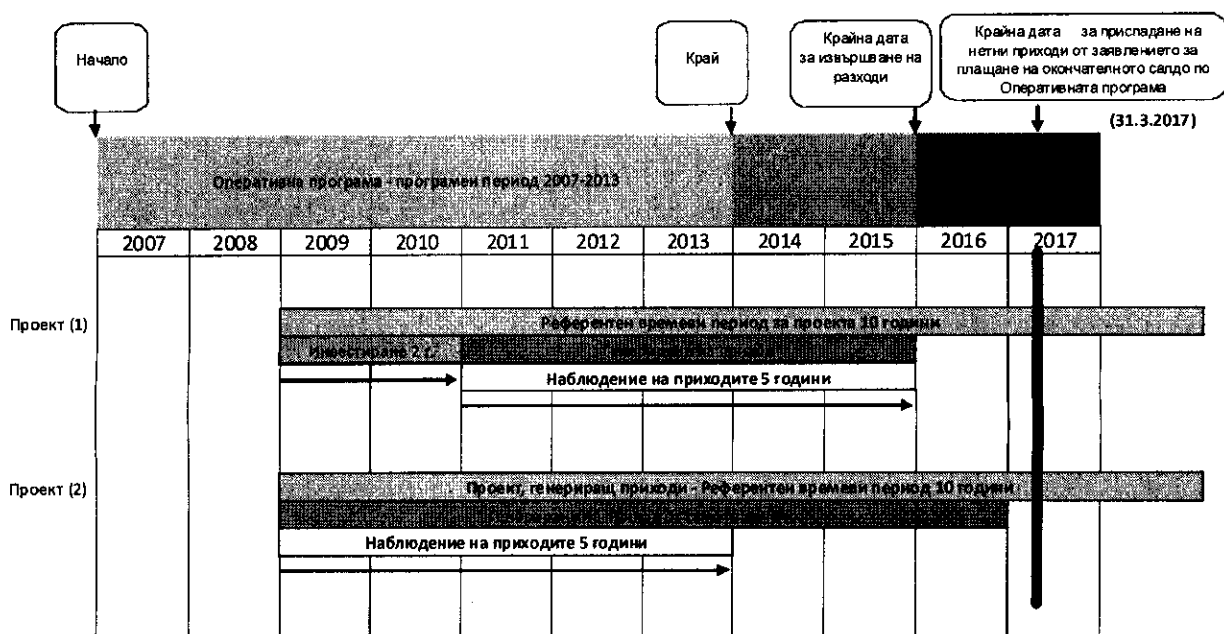
При инвестиционните проекти потокът от допълнителни приходи (incremental revenues) се очаква да стартира, когато инвестицията е завършена, следователно за този вид проекти петгодишният период на наблюдение започва от момента на завършване на проекта. Това е моментът, в който допълнителните приходи започват да се генерират и от получателя на безвъзмездната помощ се

изисква да започне да изплаща сумата, равна на "нетните приходи", генерирани през този петгодишен период, коригирана със съответния процент съфинансиране.

За другите видове проекти, генериращи приходи, обаче, приходите биха могли да възникнат паралелно с инвестиционната фаза на проекта, съответно петгодишният период за наблюдение следва да започне от момента, в който приходите започват да се генерират. В този случай петгодишният период за наблюдение тече паралелно с инвестиционната фаза на проекта.

Когато в изключителни случаи, инвестиционният етап на проекта е завършен с национални средства, след представянето на документите от Сертифициращия орган по точка (а) на член 89 (1), т.е. петгодишният период започва да тече след 31 март 2017 г., за тези операции не се прилага член 55 (3).

СХЕМА - Наблюдение на приходите съгласно член 55 (2), 55 (3) и 55 (4) от Регламент 1083/2006

Пример за случай, попадащ в обхвата на чл. 55 (4):

Проект за изграждане на басейн в училище, финансиран със средства от ЕФРР, се реализира без предварителни очаквания от страна на бенефициента за генериране на приходи, т. е. предвижда се той да бъде използван единствено от учениците на училището. На по-късен етап, обаче, в хода на експлоатацията на обекта с цел осигуряване на устойчивост (в резултат на взето решение басейнът да бъде достъпен и за външни лица срещу заплащане на входна такса), се генерират приходи, които не са били отчетени съгласно параграфи 2 и 3 на член 55. В този случай бенефициентът следва още преди публичното обявяване на услугата да гарантира стриктното отчитане на очаквания приход. В зависимост от установения интервал на отчитане, бенефициентът следва периодично да съпоставя прихода с оперативните разходи, свързани с дейността (напр. разходи за вода, електричество, химикали, хигиенизиране и др.), като единствено в случаите, когато приходите превишават оперативните разходи, т.е. генериран е "нетен приход" той трябва да бъде приспадан от верифицираните разходи по проекта.

➤ Начин, по който следва да се подходи при приспадането на генерирани приходи

Управляващият орган трябва да е включил специфични договорни изисквания към бенефициентите за докладване към УО на генерирани "нетни приходи" до приключване на оперативната програма. Докладването може да бъде на годишна база или на други, подходящо избрани краткосрочни интервали, в зависимост от естеството и размера на проекта.

Нетните приходи, свързани с проекта, следва коректно да бъдат определяни. В противен случай, ЕК може да изиска допълнително възстановяване. Добра практика е включването в договора за отпускане на безвъзмездна финансова помощ на клаузи, гарантиращи възстановяването на евентуално над-финансиране (over financing), както и задължение за представяне на допълнителна Годишна декларация от лице, представляващо получателя на помощта, предоставяща подробности за "нетните приходи" (оперативни приходи, намалени с оперативните разходи), генерирани от проекта. Следва да се има предвид, че заверените годишни счетоводни отчети не са приемлив заместител за целта, тъй като те се отнасят за цялостната икономическа дейност на бенефициента, а не само по отношение на конкретната дейност, финансирана със средства от СКФ.

Разбира се винаги съществува риск получателят на безвъзмездната помощ да не съществува пет години след завършването на проекта. За да управлява този риск, УО следва да осигури адекватни гаранции с цел възстановяването на акумулираните "нетни приходи" през този период.

* * *

Тази Инstrukция е предназначена за Управляващите органи, които съгласно спецификата на управляваната от тях Оперативна програма, следва да осигурят и прилагат ефективна система за наблюдение и отчитане по отношение на проектите, генериращи приходи, съответно верифициране на разходите във връзка с тях. Изградената система следва да отговаря на принципите за добро финансово управление и да обхваща етапите, през които преминава всеки проект - от планирането до окончателното му закриване. Това изискване не налага въвеждането на ненужно тежки процедури, а гъвкав подход и надграждане на съществуващи вече системи както при Управляващите органи, така и при бенефициентите, гарантирайки по този начин предотвратяването на всяко над-финансиране и допринасяйки за ефективното разпределение на предоставените ресурси.

Поради сложността на материята настоящата Инstrukция представя само общата логическа рамка по темата с цел създаване на добри практики, като всеки отделен случай следва да бъде разглеждан индивидуално в контекста на съществуващите национални правила и тези на ЕС.

**Примери за контролни въпроси във връзка с добри практики
в процеса на верифициране на разходите по проекти, генериращи
приходи**

Управляващият орган / Междинно звеното следва да приложи интегриран подход по отношение на контролите, включени в контролните листа за извършване на документални проверки и проверки на място по даден проект. Този подход най-общо включва:

Оценка на проектно предложение и Договор за БФП

Въпроси	Коментар
1. Мярката на подпомагане държавна помощ (ДП) ли е и има ли наличие на ДП ?	Мярката на подпомагане отговаря кумулативно на 4-те критерия от теста за ДП (по смисъла на чл. 107.1. от ДФЕС).
2. Изготвена ли е предварителна нотификация на схема на помощ/индивидуална помощ (по смисъла на 108.3. от ДФЕС) относно съвместимост на мярката на подпомагане с правилата за ДП?	Преглед на мерките на подпомагане в рамките на Оперативната програма. При нотифицирана пред ЕК схема на помощ/индивидуална помощ, се изчаква решението на ГД "Конкуренция" на ЕК.
3. Съвместима ли е ДП съгласно Общия регламент за групово освобождаване №800/2008 г.?	Пълно спазване на условията/критериите (обхват, допустими дейности, местоположение, размер, максимален размер на помощта и др.)
4. Съвместима ли е ДП съгласно Регламент № 1998/2006 г. за минималната помощ?	Проследяване в поддържания от УО Регистър за минимални помощи/в националния Регистър за минимални помощи, на натрупването на получена минимална помощ от всеки бенефициент (и на ниво "група") за период от 3 данъчни години. Представена ли е Декларация от бенефициента за получени минимални помощи за период от 3 данъчни години?
5. Приложими ли са разпоредбите за ДП относно услуги от общ икономически интерес (УОИИ)?	Проверка за спазване на условията съгласно законодателните актове относно ДП за УОИИ. Предварителна оценка дали компенсацията за услуги е от общ интерес или има социален характер и т.н., както и оценка относно недопускане на над-финансиране на компенсацията за УОИИ.
6. Какъв е видът на бенефициентите, получаващи БФП, и извършваните от тях икономически дейности ?	Частно лице; община; НПО; ПЧП и др.
7. По проекта ще се извършва ли икономическа дейност?	
8. Предоставя ли се предимство и на други бенефициенти на БФП под формата на намалени цени, бонуси, символични цени и	Предоставено е предимство само на някои (т.е. има селективност); Под бенефициенти на БФП следва да се имат

др., които не съответстват на нормалните пазарни условия?	предвид и партньори по проекта, потребители и т.н.	
9. Проектът генерира ли приходи ?		
В случай, че проектът генерира приходи и не попада в обхвата на правилата за държавна помощ		
10. Проектът генерира ли приходи, пряко свързани с такси, заплащани от ползвателите или продажба, или отдаване под наем на земя или сгради, или всяка друга предоставена услуга срещу заплащане?		
11. Инвестицията води ли до положителни "нетни приходи"?		
12. Бенефициентът представил ли е достатъчно гаранции за осигуряване на устойчивост и дълготрайност на операциите по проекта?		
13. Приходите по проекта могат ли предварително да бъдат обективно оценени ?		
14. Изчислен ли е финансовият дефицит?		

Изпълнение и наблюдение на проекта		
1. По проекта има ли предоставена ДП?		
2. Спазени ли са приложимите изисквания, условия и критерии за предоставяне на ДП?	Проверка за съответствие с Договора за предоставяне на БФП, с одобреното проектно предложение по отношение на ДП, с решение на ЕК (в случай, че ДП е нотифицирана пред ЕК). Спазват ли се изискванията и има ли отклонения от тях, несъответстващи на приложимите изисквания, условия и критерии за предоставяне на помощта?	
3. Предоставено ли е предимство и на други бенефициенти на БФП (под формата на намалени цени, бонуси, символични цени и др.), които не съответстват на нормалните пазарни условия?	Проверка дали в рамките на извършените дейности не е предоставено предимство на партньори по проекта, потребители и др. под формата на намалени цени, бонуси, отстъпки, символични цени, които не съответстват на нормалните пазарни условия.	
4. Резултатите от осъществяваните дейности (услуги, продукти и др., съдържание и условия на ползването им) довели ли са до нарушаване на конкуренцията?		
5. Кой от разпоредбите са приложими към проекта: - чл.55(2); - чл. 55(3); - изискванията за добро финансово управление на Финансовия регламент ?	В контролния лист задължително трябва да бъде посочено точно коя от разпоредбите на чл. 55 е приложима.	
6. Бенефициентът има ли установен механизъм/система за наблюдение, на		

„нетните приходи“?	
7. Има ли генерирани приходи по проекта и какъв е размерът им?	
8. Има ли източници на приходи, генерирани по проекта, които не са взети предвид при изчисляване на „финансовия дефицит“?	
9. Има ли промени в тарифната политика или източниците на приходи, които предварително не са били взети предвид?	
10. Има ли промяна в предварителните условия за калкулиране на „нетния приход“ и докладвана ли е промяната на УО?	
11. Необходимо ли е преизчисляване на „финансовия дефицит“ и коригиране на размера на БФП?	Извършване на преглед на настъпили изменения в нормативните и административните правила, регулиращи размера на очакваните приходи по проекта, водещи до значителни промени в условията на изпълнението на проекта.
12. В случаите, когато проектът е съ-финансиран от ЕСФ или е с обща стойност под 1 000 000 Евро, в периода на наблюдение на проекта има ли генерирани „нетни приходи“?	В тези случаи към проекта не са приложими разпоредбите на чл. 55, но се прилагат изискванията за добро финансово управление на Финансовия регламент. Проверките следва да бъдат насочени към съблюдаване на изискването за недопускане на над-финансиране.
13. В случай, че проектът е сложен, има ли части от него, които попадат в обхвата на правилата за ДП, а други не попадат?	Когато проектът е сложен е необходимо проектът да бъде условно разделен, като се извършва проверка и оценка на генерираните приходи за частите, попадащи в обхвата на правилата за ДП.
14. Има ли занижаване на приходите и системно ли е то?	
15. Има ли реализирани положителни „нетни приходи“ по проекта и какъв е техният размер?	Конкретните проверки трябва да бъдат насочени към установяване дали „нетните приходи“ от дадена операция са положителни. УО следва да има предвид, че наблюдаването на „нетните приходи“ трябва да се извършва и след приключване на проекта в случай, че в Договора за предоставяне на БФП са заложили ангажменти за осигуряване на устойчивост и съхраняване предназначението на оборудването, закупено по проекта.
16. Извършена ли е корекция на верифицираните разходи и правилна ли е тя?	В случай, че приходите по проекта надвишават оперативните разходи, е необходимо да се извърши корекция на верифицираните разходи с приспадане на „нетните приходи“.
17. Първичните отчетни документи доказват ли отчетения размер на генерираните приходи и съответства ли на информацията, предоставена на УО?	
18. В счетоводната система на бенефициента има ли изградена/поддържа ли се, отделна аналитичност за отчитане на приходите,	

генерирани по проекта?		
19. Информацията за приходите, генерирана от счетоводната система на бенефициента, съответства ли на информацията, предоставена на УО?		
20. Предприети ли са действия от бенефициента и достатъчни ли са те за осигуряване на устойчивост и дълготрайност на операциите по проекта?		

